

àrea tècnico / professional

DE L'EIE A L'ASSOCIACIÓ ESPORTIVA

L'experiència d'un barri inquiet

Josep Tuneu i Lloveres, professor d'EGB de l'Escola Pública Camí del Mig de Mataró. Membre de la Junta Coordinadora de l'Associació Esportiva Pla d'en Boet.

Antoni Salvà i Carbonell, estudiant de 3er curs a l'INEF de Barcelona. Membre de l'equip de coordinació de les Escoles d'Iniciació Esportiva de l'AE Pla d'en Boet.

El que inicialment va ésser l'Escola d'Iniciació Esportiva "Camí del Mig", nom d'un centre públic d'EGB de Mataró, ha esdevingut després de cinc cursos acadèmics l'Associació Esportiva "Pla d'en Boet", nom del Barri de la ciutat on està inserida l'esmentada escola. La EIE és ara mateix un dels grups o/i entitats que formen l'Associació. L'Associació esportiva és una entitat que assegura un servei esportiu obert amb un tractament específic de l'esport en edat escolar en règim d'EIE que no s'acaba amb els vuit cursos de l'EGB, sinó que continua després en les modalitats d'esport social-recreatiu, esport federat competitiu, taller d'esport alternatiu i cursos de formació de monitors. Al mateix temps l'Associació no es considera una entitat tancada o acabada, amb una estructura definitiva, sinó que espera sempre que nous col·lectius d'esportistes del barri amb noves iniciatives puguin trobar en ella una estructura que els permeti dur-les a terme.

El barri del Pla d'en Boet

El barri situat a la zona sud de Mataró fins la sortida de l'Autopista que va de Barcelona a Mataró, és cronològicament l'últim a crear-se a la ciutat i està constituït com a polígon de vivendes de renda limitada emmarcat per altres vivendes anteriors de nivell superior, de 12 ó 13 anys, i d'algunes fàbriques.

Les vivendes promogudes per l'administradora s'han construït en distintes fases durant els darrers sis anys i s'han adjudicat seguint criteris de necessitat. És per tant, un barri d'al·luvió permanent poc consolidat i constituït per famílies força conflictives, tant pel que fa a la base cultural com per la situació econòmica.

En urbanitzar-se el polígon es van crear grans espais destinats a serveis i s'hi va promoure la construcció de tres escoles públiques, excessives per les necessitats de la població prevista del barri, però que havien d'aplegar nens d'altres barris adjacents, deficitaris en places escolars.

La situació de la pràctica esportiva en aquest barri era, el curs 80/81, l'habitual en barris d'aquesta mena:

— tres equips de futbol que tenien la seva seu social en tres respectius bars del barri.

— un equip de basquetbol femení promogut per la vocalia d'esports de l'Associació de veïns.

— i a les tres escoles, en funció dels gustos i disponibilitats d'alguns mestres i pares, els equips respectius inscrits en el Jocs Escolars.

L'estiu de 1981 la Conselleria d'Ensenyament i la Direcció General d'Esports de la Generalitat de Catalunya va convocar el 1er Curs d'Educació Física per a mestres d'Educació General Bàsica el qual, dirigit pels Srs. Domènec Blàzquez i Emilio Ortega amb professors com Francisco Lagardera i José Flernandez entre d'altres, es va impartir a INEF d'Esplugues de Llobregat (Barcelona).

A aquest curs van assistir-hi dos mestres del barri, de dues escoles adjacents, i com aquell que gira un

mitjà van tornar amb la lliçó ben apresada i gran quantitat de documentació.

Aquesta experiència va permetre normalitzar el Departament d'Educació Física d'aquestes escoles i introduir la iniciació esportiva en les pràctiques esportives extra-escolars.

Curs 81/82

El curs 81/82 a l'Escola Pública "Camí del Mig, amb l'aprovació de tots els mestres del Claustre i de tots els membres de la Junta de l'Associació de pares, es va truncar l'organització convencional de l'esport escolar, i es va constituir l'Escola d'Iniciació Esportiva "Camí del Mig".

Aquesta primera experiència es va dur a terme, malgrat les limitacions, sense cap mena de suport econòmic, amb una precarietat important

de material, però comptant amb el voluntarisme dels mestres, pares i altres col·laboradors.

Les altres dues escoles del Barri van continuar durant aquest curs amb l'organització tradicional, però es va començar la negociació per transformar l'EIE d'aquesta escola en l'EIE de tot el Barri.

Participaven en aquestes converses representants dels tres claustres de professors i de les tres associacions de pares i representants de l'associació de veïns del barri (també es van convocar els tres equips de futbol del barri esmentats anteriorment).

Es van haver de superar moltes incomprendiments, reticències i dubtes, les més destacables foren:

— que tots els nens del barri utilitzessin indistintament les instal·lacions de qualsevol de les tres escoles;

— que els nens-alumnes dels tres centres estiguessin barrejats;
 —pèrdua de protagonisme d'alguns dels pares i mestres que fins aleshores havien centralitzat l'activitat;
 —que l'activitat no hi fos gratuïta;
 —problemes amb els conserges de les escoles per a facilitar l'accés als vestidors i a les instal·lacions;
 —supressió d'equips representants de cadascuna de les escoles per re-fondre's en una sola entitat;
 — imposició d'activitat poli-esportiva fins als 14 anys. Els nens estarien distribuïts de la següent forma: 13 grups de 8 a 12 anys; 5 grups de 12 a 14 anys; 3 grups de més de 14 anys.

Els participants ens assegurarien, al mateix temps que feien la seva pràctica esportiva, una continuïtat en la tasca, i serien la cantera de futurs col·laboradors.

Constitució de l'EIE Pla d'en Boet

Es va constituir per fi al curs 82/83 l'EIE "Pla d'en Boet" oberta a tots els nens/es, fossin de l'escola que fossin.

L'acta de constitució de l'escola la vam signar les tres associacions de pares, els tres claustres de professors de les escoles i l'associació de veïns, quedant una Junta formada per tres mestres, tres pares i tres representants de l'associació de veïns.

Durant aquest curs vam disposar del suport de la Caixa d'Estalvis de Barcelona, fet que ens va permetre fer una publicitat digna i adquirir una partida considerable de material, així com l'ajuda de la Direcció General de l'Esport i de l'Ajuntament de Mataró, la qual cosa juntament amb les quotes dels practicants ens va permetre fer front a les despeses de personal administratiu i de monitors.

En aquest sentit vam intentar comprometre la Direcció General de l'Esport i l'Ajuntament de Mataró a signar un conveni d'ajut econòmic de manera que cadascuna de les parts assegurés un tros del Pressupost; no vam aconseguir el compromís i, per tant, mai sabrem realment amb què comptem fins que ho tinguem. Això representa evidentment un problema greu perquè fem un pressupost de despeses que mai no sabem exactament si el cobrirem, ni com.

En aquest període hi havia un administratiu i nou monitors polisportius que rebien compensació econòmica per la seva tasca i que s'ocu-

paven dels grups polisportius de nens/es de 8 a 12 anys.

A més, hi havia vuit col·laboradors més, els quals desinteressadament es feien càrrec dels grups més grans de 12 anys.

En certa manera vam ensopegar amb una època dolenta, ja que, el moviment associatiu estava en clara recessió, i, així, durant el curs 83/84, tant l'Associació de Veïns com les associacions de pares van fer fallida, desapareixent la primera i passant les segones un període de renovació amb molt pocs membres i una inactivitat absoluta. Cal afegir-hi la inestabilitat del professorat de dues de les escoles: els mestres nous els costava adaptar-se a una EIE organitzada amb una dinàmica pròpia i que funcionava amb autonomia pròpia. Se'n preocupaven ben poc.

Però, curiosament, tots els membres de la Junta, encara que ja no se sentien representats de les escoles o de l'associació de veïns, continuaven treballant en la consolidació de l'entitat.

I dins de l'entitat sorgien nous col·laboradors: pares de nens inscrits, mestres interessats en activitats puntuals, monitors i esportistes adults que demanaven participar en tasques d'organització, etc.

Durant aquest curs es va arribar a la concreció del programa d'activitats que, tot i alguna modificació, s'ha mantingut fins ara.

A mesura que passaven els cursos, les escoles perdien presència en tant que centres representats a l'entitat. Cada vegada pesava més la mateixa activitat i sortien agrupaments nous que, juntament amb les persones que realment la generaven, demanaven participar en els òrgans de gestió de l'EIE.

Teníem ja consolidats:

- L'Escola Esportiva, amb un grup de monitors nombrats i coherent.
- Una secció de basquetbol amb sis agrupaments.
- Una secció de futbol-sala amb quatre agrupaments.
- Una secció de voleibol:
- Cursos de formació.
- Jocs Esportius de Primavera.
- Activitats recreatives.
- Taller d'esports alternatius.

Curs 84/85: constitució de l'associació

Aquesta situació ens va portar, durant el curs 84/85, a transformar

l'EIE Pla d'en Boet en Associació Esportiva, de manera que cada nucli d'activitat forma un equip de gestió i escull un representant per a la Junta.

Cadascun d'aquests nuclis té un pressupost propi, tant de despeses com d'ingressos, que ha de ser aprovat per la Junta.

La participació dels pares i mestres de les escoles s'admetrà tant a títol individual com a títol de representació dins de l'àmbit que els interessi.

El programa general d'activitats es redacta a partir dels suggeriments dels distints nuclis de gestió que han d'assegurar la seva viabilitat. La Junta vetlla pel desenvolupament de tot el programa.

Relació amb les institucions

Les relacions amb les diferents entitats, organismes i/o institucions han estat marcades, des de l'inici de l'EIE per les necessitats materials que comporta l'organització i funcionament d'una entitat dedicada a la promoció de la pràctica esportiva.

Les despeses són nombroses: publicitat, material i compensacions econòmiques pels monitors i educadors (imprescindibles aquestes últimes si volem exigir un mínim de seriositat, dedicació i qualitat d'ensenyament), entre d'altres.

Al començament, les relacions amb l'ajuntament de la nostra població van ser a través del Patronat Municipal d'Esports, que té uns programes de subvencions per a activitats i promoció esportives, en els quals ens hem acollit anyalment.

De la mateixa manera, ens hem acollit als programes que cada any presenta la Direcció General de l'Esport de la Generalitat de Catalunya per a promoció, material i activitats esportives.

També, i d'una manera més directa, els contactes amb la Caixa de Barcelona han estat cada any profitosos ja que ens han donat ajut econòmic per a les despeses de material i publicitat.

Mai no hem amagat les fonts de proveïment de recursos i obertament hem intentat col·laborar amb qualsevol grup —escola, associació de veïns, etc.— que ens hagi demanat informació en aquest sentit o en l'aspecte organitzatiu, fins i tot inclouent-hi el Patronat Municipal

d'Esports de l'Ajuntament de Mataró.

També volem fer constar que hem mantingut un esperit reivindicatiu tant pel que fa a la utilització de les instal·lacions com pel que fa a l'adjudicació de recursos econòmics. Insistim, que creiem que, fonamentalment, mereixen un suport públic aquelles entitats que són obertes, que promouen una pràctica esportiva correcta en relació a l'edat, sobretot, en aquelles on no s'hi introdueixen mecanismes de selecció que exclouguin practicants potencials.

Programa de treball de l'Associació

El programa de treball de l'Associació esportiva Pla d'en Boet es basa en cinc grans apartats:

1. Escoles esportives:

Escola d'iniciació preesportiva, per a nens i nenes de 8 i 9 anys.

Escola d'iniciació poliesportiva, per a nens i nenes de 10 i 11 anys.

Escola d'iniciació esportiva, per a nens i nenes de 12 a 14 anys.

Escola d'especialització esportiva, per a nois i noies de 14 a 16 anys.

Z. Competició, recreació i lleure

Adreçat a persones més grans de 16 anys.

3. Taller d'esports no convencionals

Jornades monogràfiques d'esports alternatius, per a totes les edats.

4. Jocs esportius de primavera

També per a totes les edats.

5. Curssets de monitors i preparadors físics

Conferències i xerrades; jornades de formació, dirigides a monitors en funcions, professors d'EGB, pares col·laboradors, responsables d'activitats esportives i qualsevol altra persona interessada.

Escola d'iniciació preesportiva

Dirigida a nens i nenes amb edats compreses entre els 8 i els 9 anys.

L'activitat es basa en el joc i les pràctiques no convencionals.

Es tracta d'evitar l'especialització prematura en la pràctica esportiva. S'utilitzen elements dels esports convencionals, posant èmfasi en els següents aspectes:

- Familiarització amb el material
- Domini de l'espai i instal·lacions
- Aprofitament del factor lúdic de l'esport.

Escola d'iniciació poliesportiva

Per a nens i nenes d'edats compreses entre els 10 i els 11 anys.

Cada nen tria d'entre els següents esports que vol i hi dedica un dia a la setmana a cada esport:

- Basquetbol
- Fútbol-sala
- Voleibol
- Handbol
- Atletisme

El que es tracta fonamentalment en aquesta edat és:

- Aprenentatge de les tècniques bàsiques
- Familiarització amb el material de cada esport
- Domini de les instal·lacions
- Coneixement de les normes bàsiques

—i, sobretot, igual que en l'apartat anterior, aprofitar al màxim el factor lúdic de l'esport.

Escola d'iniciació esportiva

Es treballa amb nens de 12 a 14 anys.

En arribar a aquesta edat, el nen pot triar l'esport que més li agrada, i comença la seva especialització, encara que no massa rígida per no limitar les seves possibilitats futures.

Es formen equips de competició escolar, tants com facin falta per assolir la demanda.

Treballem fonamentalment:

- Capacitats motores
- Tècnica individual
- Tàctica bàsica

— Aprofundiment en les normes
El final d'aquesta etapa coincideix amb el final de l'EGB.

Escola d'especialització esportiva

Per a nois i noies d'edats entre 14 i 16 anys.

Assegurem la pràctica esportiva al final del període d'EGB a l'escola. L'especialització en l'esport escollit ja es quasi definitiva.

Els esports practicats són:

- Basquetbol
- Fútbol-sala
- Voleibol

Els aspectes que es tracten fonamentalment són:

- Tècnica individual
- Tàctica individual
- Tàctica col·lectiva. Sistemes de joc.
- Continua l'aprofundiment en les normes. Arbitratge.

Competició, recreació i lleure

Dirigida a persones de més de 16 anys.

Objectius generals:

- que la pràctica esportiva tingui continuïtat en acabar-se la permanència a l'Escola;
- que, aprofitant integralment les instal·lacions esportives del barri, l'esport esdevingui un servei públic organitzat;
- que els practicants participin en la manera d'organitzar l'esport al barri.

Objectiu específic molt important:

- Cal tancar el cercle. La persona que de petita gaudeix d'un servei, pot, quan és gran, donar ella el servei, aprofitant les seves capacitats i aptituds.

Activitats:

- Voleibol
- Basquetbol
- Fútbol-sala
- Manteniment

Taller d'esports alternatius

Jornades monogràfiques d'esports alternatius

Els esports són jocs institucionalitzats d'èlit, que han perdut en molts casos el component lúdic i d'esbarjo, així com la participació de qualsevol persona, perquè han esdevingut molt selectius, tant pel que fa al nivell adquirit com a la complexitat de les instal·lacions. Jugar per millorar la qualitat de vida és i ha de ser molt més senzill.

Objectius:

- Estimular les necessitats motores de les persones.
- Redescobrir la imaginació com a

font de recursos per a la recreació i l'esbarjo.

— Desenvolupar els sentiments de cooperació i solidaritat.

— Tornar a utilitzar el carrer i el camp per a jugar.

— Conscienciar que fer esport no ha de ser car.

— Demostrar que el joc és dinàmic, tant en la seva pràctica com en les seves normes, i que es pot adaptar a la manera de ser particular de cada grup.

Tipus d'activitats:

— Esports convencionals amb les normes canviades i material diversificat.

— Activitats recreatives a partir de material molt senzill i fàcil d'obtenir.

— Utilització de materials molt concrets com: raquetes, estics, etc...

— Jocs que no s'han institucionalitzat i que poden ser molt divertits.

— Jocs populars.

— Assaigs de moviments i destreses amb materials molt "especials" (pilotes grosses, xanques, etc...).

Jocs esportius de primavera

Coincidint amb la cloenda dels cursos a l'Escola d'Iniciació Esportiva de l'Associació Esportiva Pla d'en Boet, cada any s'organitza aquesta activitat, oberta a tothom i totalment gratuïta. Per a nosaltres és una manera de celebrar la festa anyal de l'Esport.

Objectius:

— Fomentar la pràctica de l'esport per si mateix, com a divertiment i sense esperit competitiu.

— Fomentar les agrupacions lliures i tan sols impulsades per l'amistat.

— Fer del barri un gran camp d'esports on tothom hi pugui participar d'una o altra manera.

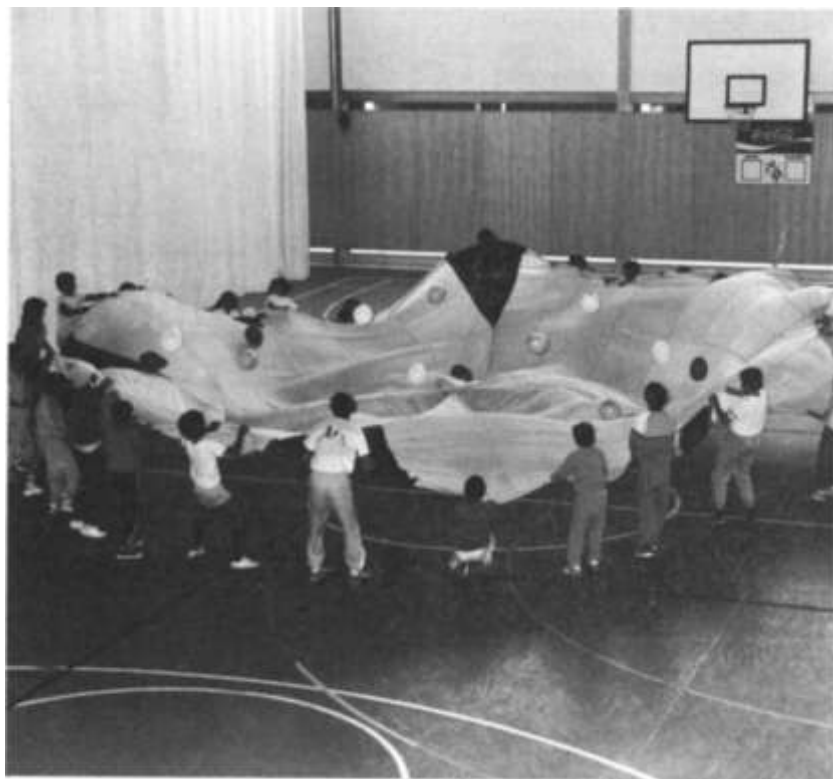
— Iniciar molta gent en l'organització del seu propi divertiment i esbarjo.

Organització:

— A càrrec dels monitors i alumnes de L'A.E. Pla d'en Boet.

— Cada grup s'apunta a l'Esport/s que vol, independentment de la seva especialitat.

— Cada dia s'edita un full informatiu.

— S'utilitzen totes les instal·lacions del barri.

— A cada esport es fan els grups corresponents a les edats i es juga amb el sistema de lliga a una sola volta, sense que hi hagi campions.

Cursets, jornades, conferències i xerrades de formació

Objectius:

— Formar pedagògicament didàctica i metodològica totes aquelles persones que participen en activitats esportives i de lleure en edat escolar.

— Considerar el joc com a element globalitzador de la iniciació esportiva.

— Captar i formar joves interessats en l'educació esportiva

— Millorar, en definitiva, el nivell pedagògic, —tant teòric com pràctic— dels educadors esportius per obtenir, com a conseqüència, un nivell més alt i una qualitat en l'ensenyament més gran.

Ara es tracta de consolidar l'Associació enfortint els nuclis que promouen cadascuna de les activitats del programa, augmentant i formant els col·laboradors, fet que ens possibilitarà incrementar el nombre de practicants i que, a la llarga, molts d'ells passin a garantir nous serveis.

Pensem que el camí no és curt però és el bo. Intentem consolidar un servei esportiu obert, específic per a cadascuna de les edats, sobretot per a l'edat escolar, amb uns criteris de no-selecció ni d'especialització prematura, i on els practicants puguin participar en l'organització de les activitats.

Nosaltres en tenim les ganes, d'altres tenen els recursos. L'únic que cal és que aquests, sense perjudicar a ningú, es puguin destinar a on fa més falta i on socialment són més necessaris.